

5te Valgkreds. Jeg kan dog ikke undlade at bemærke i Anledning af, hvad den ærede Ordfører fremsførte, at det ikke forholder sig som af ham angivet, at der i den tidligere Lovgivning kan findes en gennemgaaende Bestræbelse for at hævde Fæstefamilierne de Steder, som de engang have havt i Brug. Jeg vil indrømme den ærede Ordfører, at et saadant særligt Hensyn til at hævde Fæstefamilien i Besiddelsen af Gaardstedet findes i den senere Lovgivning, men jeg tror ikke, det vil lykkes den ærede Ordfører at paavise noget enkelt Træk i den tidligere Lovgivning for 1848, som han vil kunne bruge til Støtte for den af ham fremsførte Paastand. Jeg kan altsaa paa ingen Maade erkende, at der er nogen ligefrem Ret tilstede for Fæstefamilien til at beholde, det være sig som Selveier eller som Bruger, den Gaard, som de tidligere have havt til Benyttelse; men der er ganske vist et nedarvet Begreb om, at en fortrinlig Abgang til at bevare disse Gaarde i Familierne er tilstede. Jeg erkender altsaa fuldstændig Billighedskravet, som er tilstede fra de vedkommende Familiers Side til at bevare saavidt muligt de Gaarde, hvori deres Forfædre have siddet, men et Netskrav, udtrykt gennem ligefremme Lovgivningsbestemmelser, tror jeg, at man meget vanskeligt vil kunne hævde. Men det forekommer mig ogsaa, at det foreliggende Lovforslag, det vil sige efter Vedtagelsen af de foreliggende Endringer, fuldstændig slutter sig til min Betragtning, idet det jo kun godkender et Billighedskrav, og det et saadant, som jeg ikke finder, at der fra Statsmagtens Side kan være nogen Betænkelighed ved at godkende.

Alberti: De Udtalelser, der ere faldne fra den ærede Ordfører og den ærede Minister, ville bidrage til, at jeg kan fatte mig i meget stor Korthed. — Jeg skal først sige et Par Ord i Anledning af de Udtalelser, der kom fra Medlemmet for Københavns 5te Valgkreds (Wille) og fra den ærede Ordfører. Begge disse Medlemmer synes at have optaget mine Ytringer ved denne Sags 2den Behandling, som om jeg skulde have sagt, at Fæsternerne havde en Medeiendomsret til de fæste-

pligtige Jorder, men jeg har imidlertid ikke brugt disse Ytringer. De findes heller ikke i mine Udtalelser i Rigsdagstidenden, og jeg er ikke blandt dem af Thingets Medlemmer, der rette, hvad jeg siger. Jeg har ved denne Sags 2den Behandling kun sagt, at den Fæstetvang, som hviler paa Jorden, er en Ret for Bondestanden, og at vi have en Række af Bestemmelser, som oplyse, hvorledes det har ligget i vor Regjerings Bevidsthed, at Fæsternerne havde en Adkomst til at blive deelagtige i en Deel af deres Fæstegaardes Værdi, naar de gik over til Selveiendom. Det, der her er udtalt af mig, er ikke Andet, end hvad flere Andre have sagt for. Jeg skal ikke blot henvise til Minister Bangs Deductioner til Landbocommissionen i 1849, og til J. C. Larsens Udviklinger angaaende Fæstefagen, men jeg skulde tage meget feil, om ikke ogsaa Minister Lehmann har vedkjendt sig lignende Sætninger, skøndt han ikke har bragt dem til Anerkjendelse, medens han var Minister. Lovet af 19de Februar 1861 giver, som oftere bemærket, kun Ret til at inddrage den tiende Gaard, naar de ni ere solgte til Descenderterne af Fæsternerne, men hvis de ni Gaarde ere udbudte paa et frit Marked til hvem som helst, kan den tiende Gaard ikke inddrages. Den ærede Ordfører har fremhævet, hvorledes netop den nyere Lovgivning gaaer ud paa at anerkjende en Bevidsthed om, at det er Fæsternes Slægt, der skal bevare Gaardene for sig, og at det er onskeligt, at denne Slægt bliver Selveiere. Det er den samme Bevidsthed, som gør sig gjældende i mange andre Tilfælde, og som gør det saa odieust at stille Gaarde til Fæste eller Forpagningsauktion til Over som helst. Denne Lov gaaer ud paa at tilveiebringe et tilsvarende Æquivalent til den Fordeel, som Godseierne have; men ligesom disse kunne inddrage den tiende Gaard uden at skulle søge nogen Bevilling dertil hos Ministeren, saaledes tror jeg ogsaa, det var rettest at lade Fæsterner eller hans Efterladte faae den Belgjerning, som tilsiges dem, uden Bevilling. Jeg mener, at dette Lovforslags Belgjerninger skulle opveie den Ret, Godseieren har til uden Bevilling at tage den tiende Gaard, og det